

22 april 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

geboren op _____
wonende te _____
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

geboren op _____
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
voormalig lid van de Congregatie der Karmelitessen van het Goddelijk
Hart van Jezus (d.c.j.) te Sittard,
gemachtigde: _____ wonende te _____

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 30 september 2014.

Per mailbericht van 23 november 2014 is aan de griffie een verweerschrift toegestuurd door de heer _____ neef en gemachtigde van aangeklaagde.

Op 11 maart 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met haar echtgenoot en heeft haar standpunt nader toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Weller.

Aangeklaagde is vanwege gezondheidsredenen niet verschenen. Namens de Congregatie der Karmelitessen is verschenen zuster _____ overste, bijgestaan door pastoor _____, officiaal van het Bisdom Haarlem-Amsterdam.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in de periode van ongeveer 1953 tot 1957, gedurende haar verblijf in het internaat _____ te _____ seksueel misbruikt door aangeklaagde. Aangeklaagde was de groepsleidster van klaagster.

2.2. Klaagster komt uit een gezin van dertien kinderen, waarvan zij het vierde kind is. Klaagster werd al in 1949, op tweeënhalfjarige leeftijd, samen met haar jongere zusje door de Raad voor de Kinderbescherming in het internaat _____ geplaatst. Eerder waren haar oudere zus _____ en twee broers _____ en _____ ook in het internaat geplaatst.

Klaagster heeft haar tijd op het internaat als afschuwelijk ervaren. Klaagster herinnert zich een aardige zuster die vanwege longproblemen naar Davos vertrok. Klaagster was hier erg verdrietig over. Aangeklaagde werd vervolgens de groepsleidster van klaagster. Klaagster was toen ongeveer zes jaar oud. Aangeklaagde liep iedere avond over de slaapzaal en raakte klaagster regelmatig aan over haar hals en bovenlichaam. Soms maakte aangeklaagde de knoopjes los van de nachtopon van klaagster en betastte zij de borstjes van klaagster. Klaagster was al vroeg ontwikkeld en had borstjes vanaf haar negende jaar. Als klaagster zich verzette en gilde werd zij voor straf meegenomen naar de badkamer waar zij met haar hoofd in emmers koud water werd geduwd.

Klaagster herinnert zich voorts dat zij wekelijks door aangeklaagde in bad werd gedaan. Klaagster mocht niet onder de douche zoals de andere kinderen, maar moest in bad en mocht niet door een andere zuster worden gewassen. Aangeklaagde waste klaagster soms met een washandje, maar ook met de blote hand, al dan niet met zeep, waarbij klaagster langdurig en hardhandig aan, respectievelijk over haar geslachtsdelen werd betast en gewreven. Aangeklaagde trok daarbij het been van klaagster omhoog waarbij aangeklaagde voorts langdurig de vagina van klaagster bekeek.

Het misbruik heeft geduurd van ongeveer 1953 tot 1957 en is gestopt toen klaagster in augustus 1957 in een pleeggezin werd geplaatst.

2.3. Het seksueel misbruik heeft een aanzienlijke impact op het leven van klaagster gehad. Klaagster durfde niet over het misbruik te spreken. Klaagster had last van nachtmerries en had moeite met intimiteit en seksualiteit. In de relatie met haar echtgenoot heeft dit een grote rol gespeeld. In 1990 is klaagster bij de RIAGG geweest waar haar werd aangeraden om op te schrijven wat haar in haar internaatstijd was overkomen. Klaagster heeft dit gedaan, maar het bood slechts geringe verlichting.

2.4. Klaagster wenst een oprechte en werkelijke erkenning te verkrijgen voor hetgeen haar is aangedaan. Zij wenst dat er maatregelen worden genomen tegen aangeklaagde en degenen die toen voor haar gedrag verantwoordelijk waren, voor zover nu nog zinvol. Klaagster hoopt middels een gegrondverklaring van haar klacht wat zelfrespect te hervinden. Voorts hoopt zij dat zij hiermee een deel van haar verleden kan afsluiten.

3. Het verweerschrift (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde heeft in haar verweerschrift, opgesteld door haar gemachtigde, gesteld dat zij erg geraakt is door de beschuldiging en gelet op haar hoge leeftijd en penibele gezondheidstoestand niet in staat is verder een reactie te geven.

Ter zitting heeft zuster toegelicht dat aangeklaagde is uitgetreden en lijdt aan de ziekte van Parkinson en MS. Zij kan nauwelijks meer praten. Toen zuster aangeklaagde eerder ontmoette viel het haar op dat zij een grote vrouw is met grote handen. Zuster merkt op dat zij zich kan voorstellen dat het wassen als hardhandig werd ervaren en pijnlijk was. Zij denkt niet dat aangeklaagde bijbedoelingen had. Het spijt haar erg dat klaagster in het internaat nare ervaringen heeft opgedaan. Klaagster heeft in het internaat niet de liefde en geborgenheid ontvangen die zij had moeten ervaren.

Pastoor heeft ter zitting te kennen gegeven dat aangeklaagde heeft ontkend een handeling van seksueel misbruik te hebben willen plegen. Hij en zuster kunnen dan ook niet de schuld van aangeklaagde bepleiten. Pastoor laat het aan het oordeel van de Klachtencommissie over of het seksueel misbruik aannemelijk kan worden geacht.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. De door aangeklaagde gepleegde handelingen worden niet met zoveel woorden ontkend; wel wordt ontkend dat aangeklaagde een handeling van seksueel misbruik heeft willen plegen.

Allereerst zal de Klachtencommissie dan ook beoordelen of de handelingen die klaagster aangeklaagde verwijt zijn te kwalificeren als seksueel misbruik. Of sprake is van seksuele handelingen of toenaderingen, dient te worden bezien aan de hand van de vraag hoe een objectieve buitenstaander (destijds) tegen dergelijke handelingen aankeek/aankijkt.

Of een handeling kan worden gekwalificeerd als seksueel hangt onder meer af van de omstandigheden van het geval, zoals de context en de verhoudingen tussen betrokkenen. Ook de wijze waarop het lichaamsdeel door iemand wordt aangeraakt, is daarin relevant.

Dat een kind tijdens het wekelijkse wassen door haar groepsleidster (ook) wordt aangeraakt aan haar geslachtsdelen is in beginsel geen handeling van seksueel misbruik. Aangezien aangeklaagde klaagster echter niet alleen waste met een washandje maar ook met de blote hand en daarbij langdurig de geslachtsdelen van klaagster betastte en daarover wreef, waarbij aangeklaagde de vagina van klaagster uitvoerig bekeek, is de Klachtencommissie van oordeel dat deze handelingen een seksuele lading hadden. Daarbij komt dat aangeklaagde het wasritueel gedurende meerdere jaren wekelijks heeft uitgevoerd en zelfs continueerde toen klaagster al op een leeftijd was (negen jaar) dat zij zeer goed in staat was zichzelf te wassen. Klaagster bevond zich ten opzichte van aangeklaagde in een afhankelijkheidspositie (aangeklaagde was haar groepsleidster). De door klaagster gestelde feiten moeten dan ook worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer tweeënzestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Alleen al door het verstrijken der jaren zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klaagster gedurende haar verblijf in het internaat te seksueel is misbruikt door aangeklaagde.

Het misbruik bestond uit het betasten en bewrijven van de borstjes en geslachtsdelen van klaagster tijdens de wekelijkse wasbeurt waarbij klaagster hardhandig en langdurig zowel met de washand als met de blote hand door aangeklaagde werd gewassen. Dit misbruik heeft van ongeveer 1953 tot 1957 vrijwel wekelijks plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt haar verklaring ondersteund door de verklaring van haar echtgenoot de heer die heeft verklaard dat de lichamelijke terughoudendheid van zijn echtgenote al vanaf het begin van hun huwelijk in 1971 spanningen veroorzaakte. Vanaf 1974 heeft klaagster hem over het seksuele misbruik verteld.

Voorts wordt de verklaring van klaagster ondersteund door de grond verklaarde klacht van de heer (2013W1002(2)) die eveneens gedurende zijn verblijf op het internaat door aangeklaagde is misbruikt.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie waarin klaagster stond tot aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik ongeveer zes jaar oud. Aangeklaagde was voor haar een persoon in wie zij vertrouwen mocht hebben.

4.5. De Klachtencommissie hoopt dat de grondverklaring van de klacht kan bijdragen aan de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan.

4.6. De Klachtencommissie wijst klaagster erop dat zij zich, bij een grondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie der Karmelitessen, voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de overste van de Congregatie der Karmelitessen de klacht grond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 22 april door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, W.M. Veltman - Breddels en W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster en aangeklaagde verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.